309317 ـ حکم سلام بر پیامبر و دو یار ایشان هنگام دیدن قبور آنان از تلویزیون

سوال

آیا درست است که بر رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ و دو یار ایشان ابوبکر و عمر هنگام دیدن قبور آنان از تلویزیون سلام بفرستیم؟

خلاصه‌ی پاسخ

کسی که تصویر قبر پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ را دیده اگر به خاطر آن‌که به یاد ایشان افتاده بر ایشان سلام بفرست کارش اشکالی ندارد و این سلام، آن سلامِ زیارت که نزد قبر انجام می‌شود نیست. اما دربارۀ دو یار ایشان مشروع آن است که هنگام یادآوری آنان «رضی الله عنه» بگوییم و بر آنان رحمت بفرستیم، نه سلام.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

درود و سلام بر رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ در هر وقتی مشروع است، زیرا الله متعال می‌فرماید:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا [احزاب: ۵۶]

(همانا الله و ملائکه‌اش بر پیامبر درود می‌فرستند. ای کسانی که ایمان آورده‌اید بر او درود و سلام بفرستید).

و ابوداوود (۲۰۴۱) از ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ روایت کرده که رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: «کسی نیست که بر من سلام بفرستد مگر آن‌که الله روحم را به من باز می‌گرداند تا آن‌که پاسخ سلام او را بگویم» آلبانی در «صحيح أبي داود» آن را حسن دانسته است.

و دیگر دلایلی که دال بر تشویق به درود و سلام فرستادن بر ایشان ـ صلی الله علیه وسلم ـ است، به ویژه به هنگام ذکر نام شریف ایشان.

بنابراین اگر انسان تصویر مسجد یا قبر ایشان را دید و بر ایشان درود و سلام فرستاد این کار اشکالی ندارد بلکه همان‌طور

که گفتیم این کارش قربت و طاعت است.

اما این سلام، سلام زیارت نیست که وقتی در کنار قبر ایشان بودی می‌گویی، بلکه دعا و ثناست.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ می‌گوید: «این که می‌گویند «السلام علیك أیها النبي» آیا این خبر است یا دعاست؟ یعنی آیا تو داری خبر می‌دهی که به بر رسول ـ صلی الله علیه وسلم ـ سلام فرستاده‌اند یا دعا می‌کنی که الله بر ایشان سلام بفرستد؟

پاسخ: این دعاست یعنی دعا می‌کنی که الله او را سلام گوید، پس این خبری است به معنای دعا» (الشرح الممتع: ۳/ ۱۵۰).

دربارۀ دو یار بزرگوار ایشان ـ ابوبکر و عمر ـ رضی الله گفتن و رحمت فرستادن بر آنان در هر وقتی مشروع است، اما سلام فرستادن تنها به هنگام زیارت قبر ایشان است نه به هنگام دیدن تصویر قبر آنان از تلویزیون یا جای دیگر، زیرا این مشروع نیست و کسی نمی‌تواند آن را با قیاس بر استحباب سلام نزد قبر آنان، مستحب بداند؛ زیرا این قیاس مع الفارق است و عبادات تنها با دلیل شرعی، مستحب دانسته می‌شوند.

شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ می‌گوید: «مستحب دانستن حکم شرعی تنها با دلیل شرعی اثبات می‌شود و کسی که از سوی خداوند خبر دهد که او عملی از اعمال را دوست دارد بدون آن‌که برایش دلیل از شرع بیاورد در حقیقت چیزی را در دین مشروع ساخته که خداوند به آن اجازه نداده. همین‌طور اگر وجوب یا تحریم را ثابت کند؛ برای همین علما دربارۀ مستحب بودن یک کار همانند دیگر موارد دچار اختلاف می‌شوند، بلکه این اصل دینِ مشروع است» (مجموع الفتاوی: ۱۸/ ۶۵).

خلاصه آن‌که:

کسی که تصویر قبر پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ را دیده اگر به خاطر آن‌که به یاد ایشان افتاده بر ایشان سلام بفرست کارش اشکالی ندارد و این سلام، آن سلامِ زیارت که نزد قبر انجام می‌شود نیست. اما دربارۀ دو یار ایشان مشروع آن است که هنگام یادآوری آنان «رضی الله عنه» بگوییم و بر آنان رحمت بفرستیم، نه سلام.

والله اعلم